ÇÖZÜM VİDEO

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI | TEMEL EĞİTİM | ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KİTABI

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ

SOSYAL BİLGİLER

7. SINIF

I. DÖNEM ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

ÖLÇME, DEĞERLENDİRME VE SINAV HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ
ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

SOSYAL BİLGİLER
7. SINIF

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Kitabın metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

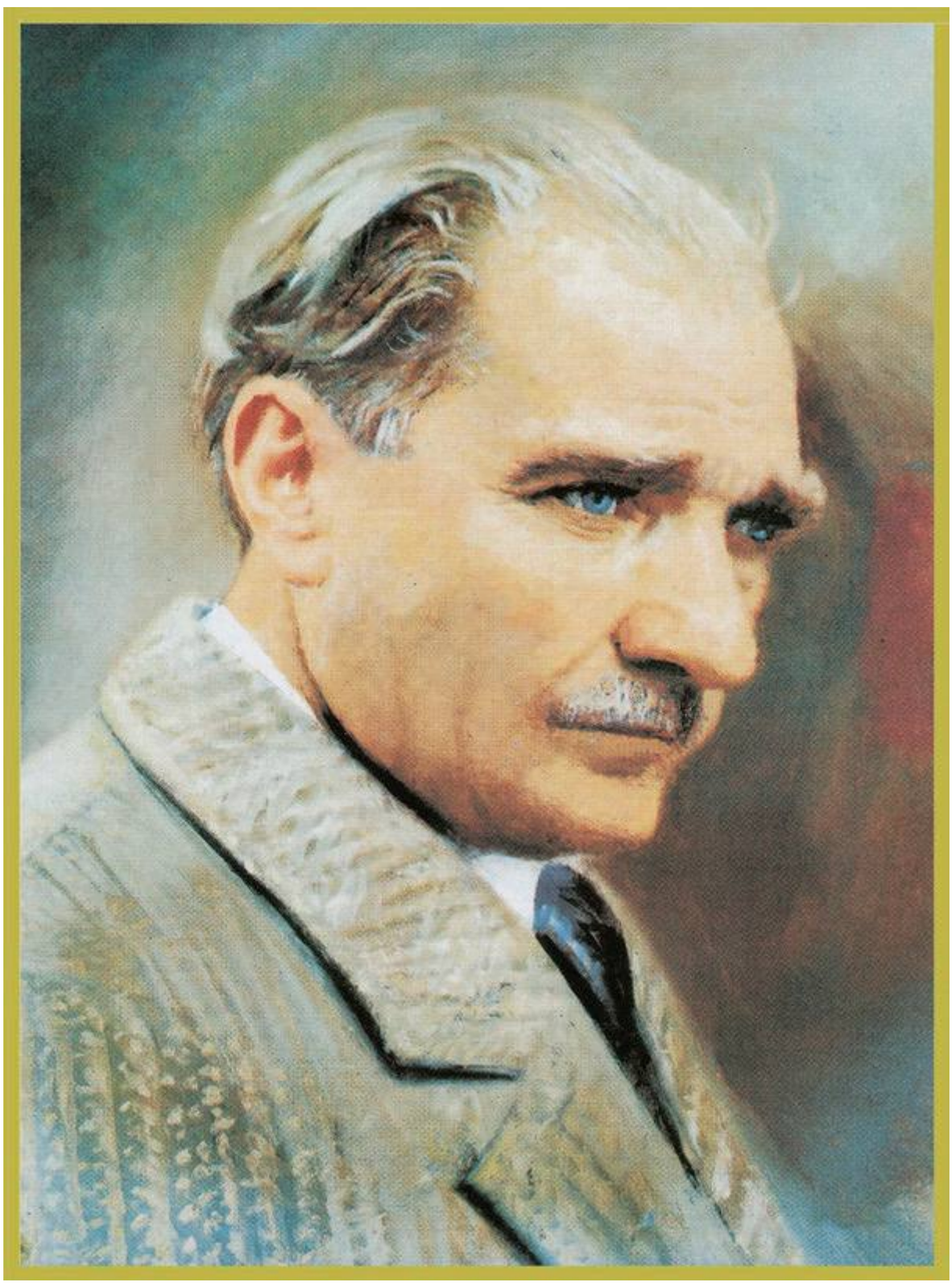
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

SB.7.1.1. Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemini sorgulayabilme 9

SB.7.1.2. Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik fikir üretebilme 17

SB.7.1.3. Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin çıkarım yapabilme 23

SB.7.2.1. Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi yorumlayabilme 35

SB.7.2.2. Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü özetleyebilme 41

SB.7.3.1. Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikaları sorgulayabilme 49

SB.7.3.2. Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yenilikleri neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme 62

SB.7.3.3. Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarına ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme 72

SB.7.1.1. Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemini sorgulayabilme

a) Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemi ile ilgili merak ettiği konuları tanımlar.
b) Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemi ile ilgili sorular sorar.
c) Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemi ile ilgili bilgi toplar.
ç) Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemi ile ilgili topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
d) Yapmış olduğu değerlendirmelerden hareketle olumlu iletişimin önemine yönelik çıkarım yapar.

SB.7.1.1

ÇINAR MAHALLESİ'NİN HİKÂYESİ: "YÜZ YÜZE BAKANLAR"

Çınar Mahallesi insanların birbirini gördüğünde selam verdiği, akşamları kapı önlerinde sohbet ettiği ve çocukların sokakta neşeyle oynadığı sıcak bir mahalleydi. Ancak son zamanlarda mahallede ara ara gerginlikler hissedilmeye başlandı. Mesela, pazar yerinde pazarcı Ahmet amca ile Leyla teyze arasında küçük bir yanlış anlaşılma yaşandı. Leyla teyze, alışveriş sırasının kendisine geldiğini düşünerek tezgâha yaklaştı. Ancak Ahmet amca başka bir müşteriye yönelince "Sen beni hep bekletiyorsun, hiç dikkat etmiyorsun." dedi. Ahmet amca bir an durup "Yoğunluk içinde sırayı karıştırmış olabilirim." diye karşılık verdi. Bunun üzerine Leyla teyze, "Ben de bekleyince kendimi önemsenmemiş hissettim." dedi. Birbirlerini dikkatle dinlediklerinde yaşananın yalnızca bir yanlış anlaşılmadan kaynaklandığını fark ettiler. Ahmet amca özür diledi, Leyla teyze de teşekkür ederek alışverişine devam etti. Çevrede bu olaya şahit olan insanlar, suçlayıcı sözler yerine duygu ve düşünceleri doğru ifade etmenin iletişimi kolaylaştırdığını gördüler.

Aile içi iletişimde de farklı durumlar yaşanıyordu. Akşam olup herkes evine çekildiğinde mahalledeki evlerin pencerelerinden sadece telefonların ve televizyonların mavi ışığı sızıyordu. Akşam yemeklerinde çatal kaşık sesleri dışında çıt çıkmıyor, aynı masadaki aile bireyleri birbirlerinin yüzüne bakmak yerine ellerindeki telefonların ekranlarını kaydırıyordu. Elif, ailesine o gün okulda yaşadıklarını anlatmak istedi ancak kimse onu dinlemeyince sessizce yemeğini yemeye devam etti. Ertesi gün annesi telefonunu bir kenara bırakıp "Dün seni yeterince dinleyemediğim için çok üzgünüm. Bugün okulda neler yaşadığını gerçekten merak ediyorum." deyince Elif'in yüzü yeniden gülmeye başladı.

Mahallenin çocukları arasında da işler karışmıştı. En ufak bir anlaşmazlık durumunda çocuklardan hemen birbirlerini suçlayıcı "sen dili" cümleleri duyulur oldu. Daha birkaç gün önce parkın yanındaki sahada futbol oynayan çocuklardan biri arkadaşına "Senin yüzünden gol yedik!" deyince oyun kısa süreli durdu. Bunun üzerine çocuk "Topu benimle çok paylaşmadığınızda kendimi oyunun dışında kalmış gibi hissediyorum. Haydi, hepimiz daha dikkatli olalım." deyince ortam sakinleşti ve oyun kaldığı yerden devam etti.

Mahallenin genç muhtarı Eren, doğup büyüdüğü bu sokaklarda insanlar arasındaki soğukluğu ve iletişimdeki kopukluğu fark etti. İçinden şunları geçirdi: "Biz Çınar Mahallesi'yiz. Bizim en büyük gücümüz birbirimizle kurduğumuz sevgi ve hoşgörü bağıdır. Bu bağları yeniden güçlendirmek, evlerimize ve sokaklarımıza etkili iletişimi, saygıyı yeniden getirmek için mahallemizde bir şeyler yapmaya ihtiyacımız var."

A **Aşağıdaki soruların altında verilen boşlukları kendi cümlelerinizle tamamlayınız.**

Çınar Mahallesi'ndeki pazar yerinde, evlerde ve parkta yaşanan iletişim problemlerini gözünüzün önüne getiriniz.

1. **Çınar Mahallesi'nde insanların eskisi gibi rahat iletişim kuramama nedenleri hakkında merak ettikleriniz nelerdir? Yazınız.**

2. **Ahmet amca ile Leyla teyze'nin pazar yerinde birbirlerini yanlış anlamaları, etkili iletişim hakkında hangi soruları aklınıza getiriyor? Yazınız.**

3. **Metinde anlatılan akşam yemeğinde herkesin telefonuyla ilgilenmesi konusunda neleri merak ediyorsunuz? Yazınız.**

4. **Çocukların parkta** "sen dili" **kullanmalarıyla ilgili hangi soruların cevabını öğrenmek istersiniz? Yazınız.**

B **Çınar Mahallesi'nin hikâyesini dikkatlice okuyunuz.**

Hikâyede karşılaştığınız iletişim durumlarından ve kendi günlük yaşamınızdan hareketle "etkili iletişimin önemi" **ile merak ettiğiniz sorular oluşturunuz. Sorularınızı 5N1K soru sözcüklerinden yararlanarak hazırlayınız.**

N **NE?**

N **NEDEN?**

N **NASIL?**

N **NEREDE?**

NE ZAMAN?

KİM?

Ders kitabınızdan, EBA' dan veya TÜBİTAK Bilim Çocuk ve Bilim Genç gibi güvenilir eğitim kaynaklarından "Ben Dili, Empati, Etkin Dinleme, Jest ve Mimikler, Farklılıklara Saygı" **kavramları ile ilgili araştırma yapınız.**

Aşağıdaki sol sütunda yer alan "İletişim Kavramları" **ile sağ sütundaki** "Mahalle Sakinlerine Tavsiyeleri" **tablosundaki uygun tavsiyelerle eşleştiriniz. Kavramların numaralarını tavsiyelerin başındaki parantezlere yazınız.**

İletişim Kavramları
1. Empati
2. Ben Dili
3. Etkin / Etkili Dinleme
4. Farklılıklara Saygı
5. Jest ve Mimikler
6. Hoşgörü

Mahalle Sakinlerine Tavsiyeler	
( )	Akşam yemeğinde masadakilerin sözünü kesmeden, dikkatinizi vererek dinleyiniz.
( )	Konuştuğunuz kişiye bakarak, yüz ifadelerinizi ve beden hareketlerinizi söylediklerinizle uyumlu kullanınız.
( )	Bir anlaşmazlık yaşadığınızda hemen tepki vermek yerine, karşımızdakini anlamaya çalışmalı farklı düşüncelere saygı göstermeliyiz.
( )	Pazardaki tartışmada haklı çıkmaya çalışmak yerine, kendinizi karşınızdakinin yerine koyunuz.
( )	Konuşurken arkadaşınızı suçlamadan, kendi duygu ve düşüncelerinizi sakince anlatınız.
( )	Arkadaşınızın sizden farklı düşünmesine anlayış gösteriniz.

Ç **Etkili iletişimle ilgili sahip olduğunuz bilgileri, aile büyüklerinizden veya güvenilir bilgi kaynaklarından edindiğiniz bilgilerle karşılaştırınız.**

Bilgilerinizin doğruluğunu değerlendirerek ilk satırda verilen örnekteki gibi aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

İlk Düşüncem	Güvenilir Kaynaktan Edindiğim Bilgi	İlk Düşüncem ve Gerekirse Düzeltmem
Ses tonu: İletişimde haklı olmak yeterlidir, ses tonunun önemli olmadığını düşünüyorum.	İletişimde ne söylediğimiz kadar bunu nasıl söylediğimiz de önemlidir. Uygun ses tonu iletişimi güçlendirir.	**( ) Doğruydu / (X) Yanlıştı** **Düzeltmem:** İletişimde anlaşılır ve kırıcı olmayan bir ses tonu esastır.
Ben dili:		**( ) Doğruydu / ( ) Yanlıştı** **Düzeltmem:**
Etkili dinleme:		**( ) Doğruydu / ( ) Yanlıştı** **Düzeltmem:**

D **Hikâyedeki üç iletişim durumunu düşününüz.**

Her durumda iletişim öncesinde ve sonrasında yaşanan değişiklikleri inceleyerek aşağıda boş bırakılan kısımları tamamlayınız.

Hikâyedeki durum	Olumsuz iletişim kurulduğunda ne değişti?	Olumlu iletişim durumunda ne yaşandı?
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

Bu üç durumdan hareketle olumlu iletişimin insanlar arasındaki ilişkilere nasıl katkı sağladığını açıklayınız.

Benim çıkarımım:
.....

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

SB.7.1.2. Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik fikir üretebilme

a) Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmenin önemini fark eder.
b) Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik benzer girişimleri inceler.
c) Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik yeni fikirler üretir.

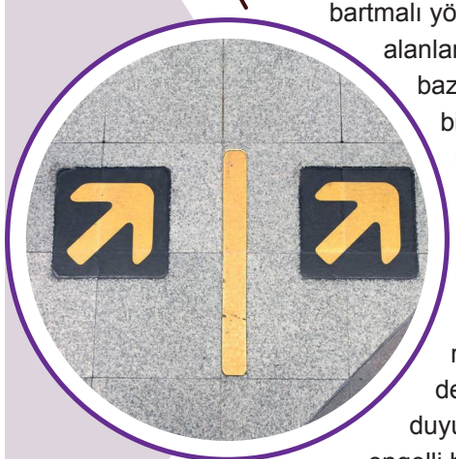
SB.7.1.2

FERHAT'IN CUMARTESİ ROTASI

Ferhat bu cumartesi, ailesiyle birlikte dışarı çıkma planı yapmıştı. Kahvaltılarını yapıp hazırlandılar ve hep beraber evden ayrıldılar. Önce mahalledeki fırının yanından geçtiler. Ferhat fırına yaklaşırken giriş kapısının yanında bulunan engelsiz erişim rampasına gözü takıldı. Daha önce bu rampanın önünden defalarca geçmişti; fakat ilk kez dikkatle inceledi. Tam o sırada tekerlekli sandalye kullanan bir vatandaşın rampayı kullanarak rahatça fırına girdiğini gördü. Ferhat, rampanın ne işe yaradığını o an daha iyi anlamaya başladı.

Sonra mahalledeki halk kütüphanesine gittiler. Ferhat'ın burada da kütüphanenin girişindeki kabartmalı yönlendirme levhaları ve geniş geçiş alanları dikkatini çekti. İçeri girdiklerinde bazı kitapların büyük puntolu basıldığını, bilgisayarlarda ise ekran okuma programları ile kulaklıkların bulunduğunu fark etti. Görevli, bu düzenlemelerin herkesin bilgiye daha kolay ulaşabilmesi için hazırlandığını söylemesi Ferhat'ta merak uyandırdırdı.

Öğle saatlerinde şehir merkezine doğru yürürken yaya geçidinin kenarındaki kaldırımda beklediler. Trafik ışığı yeşile dönmeden hemen önce düzenli aralıklarla sesler duyuldu. Ferhat birkaç saniye sonra görme engelli bir vatandaşın bastonunu kullanarak bu sesleri takip ettiğini ve güvenli bir şekilde karşıya geçtiğini izledi. Daha önce birçok kez duyduğu bu seslerin neye yaradığını hiç düşünmediğini fark etti.

Günün ilerleyen saatlerinde belediyenin kültür merkezinde açılan fotoğraf sergisini gezdiler. Sergi salonunda eserlerin yanında bulunan karekodları telefonuyla okutan Ferhat, fotoğrafların sesli olarak tasvir edildiğini duyunca şaşırdı. Görevli, bu uygulamanın görme engelli ziyaretçilerin sergiyi herkes gibi deneyimleyebilmesi amacıyla hazırlandığını anlattı.

Akşam eve döndüklerinde Ferhat odasına geçti. Gün boyunca gördüğü tüm ayrıntılar birer birer aklına geldi. Aslında aynı sokaklarda yürümüş, aynı binalara girmiş ve aynı yerlerden defalarca geçmişti. Ancak bugün, daha önce fark etmediği pek çok ayrıntının insanların günlük yaşamını nasıl kolaylaştırdığını anlamıştı. Engelsiz erişim rampaları, kabartmalı levhalar, sesli trafik ışıkları, büyük puntolu kitaplar ve sesli anlatım sistemleri… Bunların hiçbiri tesadüfen yapılmamıştı. Masasına oturdu, günlüğünü açtı, gün boyu gezdiği yerleri yazdı ve sonuna şunları ekledi: *"Bugün gördüğüm her düzenleme, insanların günlük yaşamın içinde eşit koşullarda yer alabilmesi için düşünülmüştü. Demek ki bazen küçük gibi görünen bir uygulama, bir insanın güvenle yürüyebilmesini, kültürel etkinliklere katılabilmesini ya da günlük ihtiyaçlarını bağımsız olarak karşılayabilmesini sağlayabiliyor."*

A "Ferhat'ın Cumartesi Rotası" **adlı metni okuduğunuzda Ferhat'ın gün boyunca karşılaştığı uygulamaların yalnızca birer yapı veya araç olmadığını fark ettiğini gördünüz.**

1. Bu bilgiden hareketle aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

Ferhat'ın Fark Ettiği Uygulama	Bu uygulama hangi ihtiyacı karşılıyor?	Bu uygulama olmasaydı ne gibi güçlükler yaşanabilirdi?
Engelsiz erişim rampası		
Kabartmalı yönlendirme levhası		
Büyük yazı puntolu kitap		
Sesli trafik ışığı		
Karekodla fotoğrafların sesli anlatılması		

2. Sizce fırsat eşitliği yalnızca fiziksel düzenlemeler yapmakla sağlanabilir mi? Gerekçesiyle açıklayınız.

B **Ferhat gibi siz de çevrenizde kısa bir gözlem çalışması yapınız.**

Evinizin çevresinde, okul yolunda, parkta, alışveriş merkezinde, sağlık kuruluşunda veya toplu taşıma alanlarında özel gereksinimli bireylerin yaşamını kolaylaştırmaya yönelik uygulamaları inceleyiniz.

1. **Gözleminizi aşağıdaki forma yazınız.**

2. **Formu doldurduktan sonra hazırladığınız formdaki bilgileri sınıf arkadaşlarınıza ve öğretmeninize sununuz.**

C **Yaşadığınız şehirde belediyenin** “Erişilebilir Yaşam Projesi” **için gönüllü danışman olarak görevlendirildiğinizi düşününüz.**

Aşağıdaki alanlardan birini seçiniz.

- ◯ Park
- ◯ Alışveriş Merkezi
- ◯ Spor Salonu
- ◯ Sinema
- ◯ Otobüs Durağı
- ◯ Okul
- ◯ Banka

Seçtiğiniz alanı özel gereksinimli bireyler için daha erişilebilir ve kullanılabilir hâle getirecek üç yeni öneri yazınız.

- Öneri 1: _____
- Öneri 2: _____
- Öneri 3: _____

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

SB.7.1.3. Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin çıkarım yapabilme

a) Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin varsayımlarda bulunur.
b) Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin örnekleri listeler.
c) Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışları karşılaştırır.
ç) Türk toplumunun oluşabilecek farklı millî meseleler karşısında gösterebileceği tutum ve davranışlara ilişkin önermelerde bulunur.
d) Türk toplumunun millî meseleler karşısında gösterdiği tutum ve davranışları toplumsal birlikteliğe etkisi açısından değerlendirir.

SB.7.1.3

ZAMAN DEĞİŞSE DE AYNI RUH

Cumhuriyet Bayramı yaklaşırken okulumuzda büyük bir heyecan vardı. Koridorlar süslenmeye başlanmış, herkes yapılacak etkinlikleri konuşuyordu. Bir gün sosyal bilgiler dersinde öğretmenimiz elinde birkaç dosyayla sınıfa girdi. Gülümseyerek "Bu yıl Cumhuriyet Bayramı için 'Zaman Değişse de Aynı Ruh' adlı bir sergi hazırlayacağız. Bu serginin hazırlık ekibi ise siz olacaksınız." dedi. Bu haberi duyunca hepimiz çok heyecanlandık. Nasıl bir sergi hazırlayacağımızı merak etmeye başladık.

Öğretmenimiz bizi gruplara ayırdı. "Dosyaları açmadan önce Türk milletinin geçmişten günümüze yaşadığı millî meselelerde hangi ortak tutum ve davranışların öne çıktığını düşünün. Milletçe gurur duyduğumuz başarıları da göz önünde bulundurarak tahminlerinizi ve bildiğiniz örnekleri arkadaşlarınızla paylaşın." dedi. Hemen kendi grubumuzla konuşmaya başladık. Herkes aklına gelen olayları anlattı ve bunların neden önemli olduğunu açıkladı. Öğretmenimiz tüm grupların önerilerini ve tahminlerini dinleyerek tahtaya notlar aldı.

Bir sonraki ders, öğretmenimiz elindeki araştırma dosyalarıyla sınıfa geldi. "Önerilerinizden ve tahminlerinizden yararlanarak sergide yer alacak olayları belirledim. Şimdi bu olayları inceleyecek, farklı zamanlarda yaşanan millî meseleler ve milletçe gurur duyduğumuz başarılar karşısında ortaya çıkan tutum ve davranışları karşılaştıracaksınız." dedi.

Ardından öğretmenimiz : "Araştırmalarınızı tamamladıktan sonra elde ettiğiniz bilgi ve kanıtları değerlendirerek bir araştırma raporu hazırlayacaksınız. Bu raporda, ulaştığınız sonuçları gerekçeleriyle ortaya koyacak ve farklı zamanlarda yaşanan olayların ortak yönlerini açıklayacaksınız." diyerek yapacağımız son işi açıkladı.

Artık görevimiz daha da anlam kazanmıştı. Farklı zamanlarda yaşanan olayları inceleyecek, yazılı ve görsel kaynaklardan elde ettiğimiz kanıtları karşılaştıracak ve hazırlayacağımız araştırma raporuyla "Zaman Değişse de Aynı Ruh" adının neden seçildiğini ortaya koymaya çalışacaktık.

A Hazırlık toplantısında belirlediğimiz olayları daha yakından incelemek için sergide kullanacağımız araştırma dosyalarını açtık. Her dosyada bizi farklı bir olay bekliyordu. Görevimiz, bu olaylarda Türk milletinin gösterdiği tutum ve davranışları keşfetmekti.

ARAŞTIRMA DOSYASI-1

İstiklal Yolu ve Şerife Bacı

Millî Mücadele yıllarında Türk ordusunun ihtiyaç duyduğu silah, cephane ve diğer malzemeler deniz yoluyla İnebolu Limanı'na getirildi. Bu malzemeler, İstiklal Yolu üzerinden Ankara'ya ve cepheye ulaştırıldı. Taşıma çalışmalarına kadınlar, erkekler, yaşlılar ve çocuklar da katıldı. Bu yolda görev alan kişilerden biri de Şerife Bacı idi. Kağnısıyla cepheye cephane taşıyan Şerife Bacı, cephanenin zarar görmemesi için üzerini örttü. Kendisi bebeğiyle birlikte kışın zorlu şartlarına rağmen yolculuğuna devam etti. Zorlu koşullar sebebiyle yolculuk sırasında donarak hayatını kaybetti. Ancak taşıdığı cephane güvenli bir şekilde yerine ulaştırıldı. İstiklal Yolu üzerinden cepheye ulaştırılan malzemeler, ordunun ihtiyaçlarının karşılanmasına katkı sağladı. Bu yönüyle İstiklal Yolu, Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasında önemli rol oynayan ikmal yollarından biri olarak kabul edilmektedir.

İstiklal Yolu Güzergâhı

1. **Şerife Bacı ve diğer tüm vatanseverlerin, kışın en zorlu şartlarında donma tehlikesine rağmen cepheye cephane taşımasını sağlayan asıl motivasyon (itici güç) ne olabilir? O dönemin zorluklarını ve milletin duygularını düşünerek gerekçeli varsayımlarınızı gerekçeleriyle yazınız.**

2. "İstiklal Yolu ve Şerife Bacı" metni ve görsellerden yola çıkarak Millî Mücadele yıllarında cephe gerisinde görev alan Türk halkının gösterdiği fedakârlık ve dayanışmaya kanıt olabilecek örnekleri listeleyiniz.

B Sergide kullanacağımız ilk araştırma dosyamızda Millî Mücadele yıllarında Türk milletinin cephe gerisindeki mücadelesini inceledik. Şimdi ise yakın tarihimizde yaşanan bir millî olayı inceleyeceğiz.

ARAŞTIRMA DOSYASI-2

Demokrasiye Sahip Çıkan Millet

15 Temmuz 2016 tarihinde Türkiye, demokratik yönetimi hedef alan bir darbe girişimiyle karşı karşıya kaldı. Türk milleti ve devleti, bu girişime karşı birlikte hareket ederek demokrasiyi ve millî iradeyi korumak için mücadele etti. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yaptığı çağrının ardından ülkenin birçok yerinde vatandaşlar meydanlara inerek demokrasiye sahip çıktı. Güvenlik güçleriyle omuz omuza veren vatandaşların mücadelesi sonucunda darbe girişimi başarısızlıkla sonuçlandı. Yaşanan bu olaylarda 251 kişi şehit oldu, 2 binden fazla kişi yaralandı. Bu mücadelenin ve o gece yaşananların toplumsal hafızada yaşatılması amacıyla 15 Temmuz, her yıl
"Demokrasi ve Millî Birlik Günü" olarak çeşitli etkinliklerle anılmaktadır.

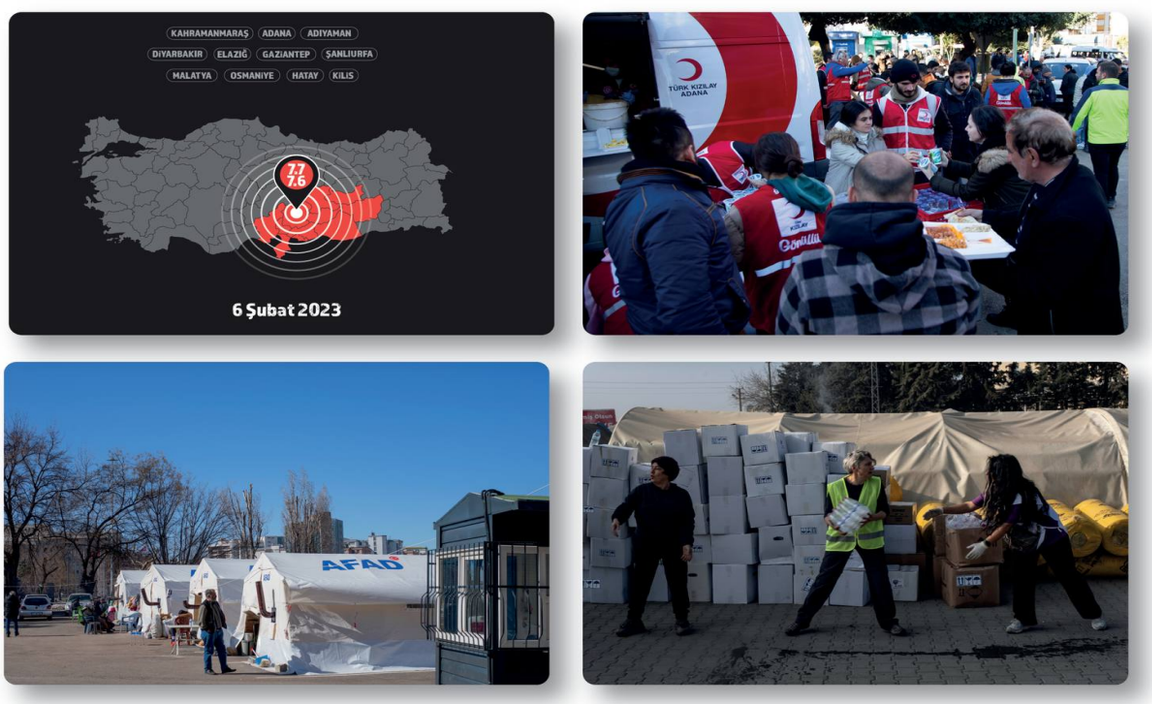
1. **15 Temmuz 2016 gecesi toplumun farklı kesimlerinden insanların millî irade için birlikte hareket etmesinin ülkemizin toplumsal birlik ve beraberliğine nasıl bir katkı sağladığını değerlendiriniz.**

2. **15 Temmuz 2016'da Türk milletinin demokrasiyi korumak için gösterdiği** "birlik olma" **tutumu ile İstiklal Yolu'nda gösterilen** "dayanışma" **ruhunu karşılaştırınız. Farklı zamanlarda yaşansa da bu iki olayda toplumun gösterdiği hangi ortak davranışlar dikkat çekmektedir? Açıklayınız.**

C Sergide kullanacağımız araştırma dosyamızda yer alan her olayda Türk milletinin farklı zamanlarda benzer değerlerle hareket ettiğini fark etmeye başladık. Şimdi araştırma dosyamız bizi, büyük bir afet sonrasında yaşananlara götürüyor.

ARAŞTIRMA DOSYASI-3

Birlikte Yaraları Sardık

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli meydana gelen iki büyük deprem, birçok ilimizi etkiledi. Depremler sonucunda çok sayıda bina yıkıldı, insanlar evlerinden ayrılmak zorunda kaldı ve bölgede yaşam zorlaştı. Depremin ardından arama kurtarma ekipleri kısa sürede bölgeye ulaştı. Türkiye'nin dört bir yanından kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve gönüllüler deprem bölgesine destek için çalışmalar yürüttü. İhtiyaç malzemeleri toplandı, yardım araçları depremden etkilenen illere gönderildi ve geçici yaşam alanları oluşturuldu. Depremden etkilenen vatandaşların barınma, beslenme ve eğitim gibi temel ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik çalışmalar uzun süre devam etti.

1. **Yukarıdaki metni okuyunuz ve görselleri dikkatlice inceleyiniz. Aşağıdaki soruyu, elde ettiğiniz kanıtlardan yararlanarak cevaplayınız.**

Deprem Sonrasında Gerçekleştirilen Çalışma	Hangi ihtiyacın karşılanmasına katkı sağlamıştır?
Arama kurtarma çalışmaları	
Yardım malzemelerinin gönderilmesi	
Geçici yaşam alanlarının oluşturulması	
Gönüllülerin yardım çalışmalarına katılması	

2. Tabloda belirlediğiniz çalışmalardan hareketle Türk toplumunun deprem sonrasında gösterdiği tutum ve davranışlara ilişkin çıkarımlarınızı yazınız.

Çimdiye kadar sergimiz için incelediğimiz olaylar, Türk milletinin zor zamanlarda nasıl hareket ettiğini anlamamızı sağladı. Acaba ülkemize gurur yaşatan başarılar karşısında toplumumuz nasıl bir tutum sergiliyor? Bunu öğrenmek için yeni araştırma dosyamızı inceleyelim.

ARAŞTIRMA DOSYASI-4

Milletçe Gurur Duyduğumuz Başarılar

Son yıllarda Türkiye'nin spor, bilim ve teknoloji alanlarında elde ettiği başarılar; ülke genelinde geniş ilgi görmüştür. Bu başarılarla ilgili haberler televizyonlarda, gazetelerde ve dijital ortamlarda sıkça paylaşılmış; okullarda kutlama programları düzenlenmiş, meydanlarda ekranlar kurulmuş ve birçok kişi gelişmeleri

birlikte takip etmiştir. Başarıları anlatan afişler hazırlanmış, sosyal medya paylaşımları yapılmış ve ülkemizi temsil eden kişi ve kurumlar çeşitli etkinliklerde ödüllendirilmiştir.

1. **Metin ve görsellerden hareketle, ülkemizin bilim, spor, sanat veya teknoloji alanında uluslararası düzeyde büyük başarılar elde etmesinin hangi nedenlere bağlı olabileceğini açıklayınız.**

2. **Uluslararası düzeyde ay yıldızlı bayrağımızı temsil eden bireylerin elde ettiği başarıların; toplumumuzda oluşturduğu ortak sevinç, özgüven ve millî birlik duygusuna olan katkılarını değerlendiriniz.**

D **Araştırma dosyalarınızdan edindiğiniz bilgilere göre aşağıdaki soruları cevaplayınız.**

1. **Türk milletinin geçmişten günümüze yaşadığı dosyada yer verilen olaylardanw başka hangi millî meseleler veya milletçe gurur duyduğumuz hangi önemli başarılar** "Zaman Değişse de Aynı Ruh" **sergisinde yer almalıdır? Nedenleriyle birlikte yazınız.**

ÖNERDİĞİNİZ OLAY	NEDEN SEÇTİNİZ

2. **Türk milleti, millî meseleler karşısında aşağıdaki tutum ve davranışlardan hangilerini göstermektedir? Uygun gördüklerinizi işaretleyiniz. İşaretlediğiniz davranışlardan ikisini seçerek neden bu davranışları tercih ettiğinizi açıklayınız.**

- [x] Yardımlaşma
- [x] Dayanışma
- [ ] Sorunlara kayıtsız kalma
- [x] Sorumluluk alma
- [x] Birlik olma
- [ ] Umutsuzluğa kapılma
- [ ] Kendi çıkarını ön planda tutma
- [x] Fedakârlık
- [ ] Rekabet etme
- [x] Vatanseverlik

E Sergi için hazırladığımız araştırma dosyalarımızı tamamladık. Farklı zamanlarda yaşanan millî meseleleri ve milletçe gurur duyduğumuz başarıları inceledik. Şimdi sıra, bu araştırmalardan elde ettiğimiz bilgi ve kanıtları karşılaştırarak Türk milletinin ortak tutum ve davranışlarına ilişkin çıkarımlar yapmaya geldi.

Araştırma Dosyalarımızı Değerlendiriyorum

1. **Dört araştırma dosyasını incelediniz. Elde ettiğiniz bilgi ve kanıtlardan yararlanarak Türk millî meseleler ve milletçe gurur duyduğumuz başarılar (İstiklal Yolu, 15 Temmuz, 6 Şubat Depremi, Uluslararası Başarılarımız) karşısında Türk milletini bir arada tutan ve hedefe ulaştıran 3 ortak değer veya tutumu yazınız.**

   1. Ortak Değer/ Tutum: .....

   2. Ortak Değer/ Tutum: .....

   3. Ortak Değer/ Tutum: .....

2. **Gelecekte Türkiye'nin karşılaşabileceği büyük bir doğal afet, siber saldırı veya çevre sorununu ya da Türkiye'nin öncülük edebileceği önemli bir bilimsel gelişmeyi düşününüz. Türk toplumunun bu durum karşısında sergileyeceği tutuma dair tahmininizi gerekçesiyle yazınız. Gerekçenizi araştırma dosyalarından elde ettiğiniz kanıtlarla destekleyiniz.**

Tahminim:

Dayanağım (Araştırma dosyalarından elde ettiğim kanıtlar):

3. **İncelediğiniz tüm araştırma dosyalarından hareketle; geçmişten günümüze zorluklarda ve başarılarda kenetlenen milletimizin birlik ruhunu en güçlü şekilde yansıtan bir sergi sloganı yazınız.**

4. **Dört araştırma dosyasını incelediniz. Elde ettiğiniz bilgi ve kanıtlardan yararlanarak** "Zaman Değişse de Aynı Ruh" **sergisinin değerlendirme panosunda yer alacak araştırma raporunu hazırlayınız.**

Araştırma raporunuzu hazırlarken aşağıdaki sorulardan yararlanabilirsiniz.

- **İncelediğiniz olayların ortak yönleri nelerdir?**
- **Bu olaylarda Türk milleti hangi tutum ve davranışları göstermiştir?**
- **Bu tutum ve davranışlar toplumun birlik ve beraberliğine nasıl katkı sağlamıştır?**
- **Millî meseleler ile milletçe gurur duyulan başarılar arasında ortak duygu veya düşünceler var mıdır?**
- **Sizce sergiye neden** "Zaman Değişse de Aynı Ruh" **adı verilmiştir?**

Araştırma Raporum

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

SB.7.2.1. Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi yorumlayabilme

a) Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi inceler.
b) Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi bağlamdan kopmadan dönüştürür.
c) Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi nesnel, doğru ve anlamı değiştirmeyecek şekilde yeniden ifade eder.

SB.7.2.1

AYNI DÜNYANIN PARÇASIYIZ

Ürünler Sınırları Aşıyor

Günlük yaşamımızda kullandığımız birçok ürün, bize ulaşmadan önce uzun bir yolculuk yapar. Bu ürünün ham maddesi bir ülkeden gelebilir, tasarımı başka bir yerde yapılabilir, üretimi ise farklı bir ülkede gerçekleştirilebilir. Gelişen ulaşım ve ticaret ağları sayesinde bu ürünler kısa sürede dünyanın farklı noktalarına ulaşarak günlük yaşamımızın bir parçası haline gelir.

Fikirler İnsanları Buluşturuyor

Bilgi, teknoloji ve kültür artık çok daha hızlı yayılıyor. Dünyanın herhangi bir yerinde geliştirilen bir teknoloji, yapılan bir bilimsel keşif ya da sağlık alanındaki yeni bir uygulama kısa sürede milyonlarca insana ulaşabiliyor. Aynı şekilde bir şarkı, film, spor karşılaşması veya gelenek de farklı toplumları ortak ilgi ve deneyimlerde buluşturabiliyor.

Sorunlar Hepimizi Etkiliyor

Dünyanın herhangi bir yerinde yaşanan bazı gelişmeler, yalnızca o bölgeyi değil başka toplumları da etkileyebiliyor. İklim değişikliği, salgın hastalıklar veya ekonomik krizler farklı ülkelerde yaşayan insanların günlük yaşamına tesir edebiliyor. Bu nedenle günümüzde birçok sorun, ülkelerin birlikte düşünmesini ve ortak hareket etmesini gerektiriyor.

Sorunlar Birlikte Çözülüyor

Ortak sorunlar karşısında geliştirilen çözümler, iş birliği sayesinde daha etkili hâle geliyor. Ülkeler bilgi paylaşarak bilimsel araştırmalar yürütüyor, deneyimlerini birbirleriyle paylaşıyor ve bunlara yeni çözümler üretiyor. Birlikte geliştirilen çalışmalar, insanların yaşam kalitesini artırırken geleceğe daha güvenle bakılmasına da katkı sağlıyor.

A “ Aynı Dünyanın Parçasıyız” **adlı bilgi panosunda verilen bilgiler ışığında aşağıdaki soruları cevaplandırınız.**

1. **Günümüzde farklı ülkelerdeki ürünlerin, teknolojik gelişmelerin ve farklı kültürlerin hayatımıza hızlı bir şekilde girmesi yaşantımızı nasıl etkilemiştir? Kısaca açıklayınız.**

2. **Küresel çapta yaşanan sorunlar karşısında ülkelerin neden birlikte hareket edip iş birliği yapmak zorunda kaldığını bilgi panosundaki verilerden hareketle yorumlayınız.**

B

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. "Aynı Dünyanın Parçasıyız" **adlı bilgi panosundaki örneklerden ve kendi günlük yaşantınızdan yola çıkarak küreselleşmenin insan ve toplum hayatına yönelik olumlu ve olumsuz etkilerini tabloya yazınız.**

OLUMLU ETKİLERİ	OLUMSUZ ETKİLERİ

2. Yukarıdaki tabloda yer alan küreselleşmenin etkilerinden birini seçerek aşağıdaki alana yazınız. Seçtiğiniz bu konu hakkında ayrıntılı bir araştırma yapınız. Araştırma sonuçlarınızı sınıfta arkadaşlarınız ve öğretmeninizle paylaşınız.

C

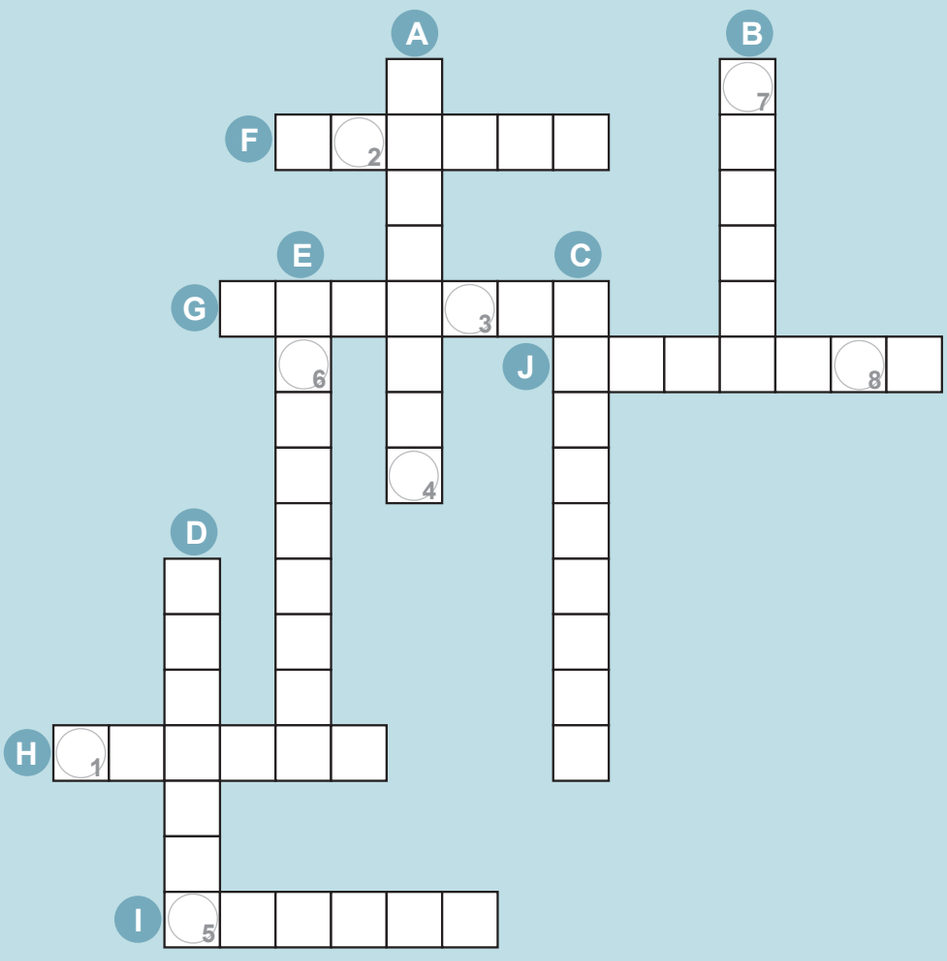
Değişim ve etkileşimin kaçınılmaz olduğu dünyamızda olumsuz etkilerden korunmak son derece önemlidir.

Dünyadaki gelişmeleri takip eden bir genç olarak;

- Özgürce ve sorumlulukla hareket etmenin,
- Millî ve manevi değerlerimize bağlı kalmanın,

bizi bu olumsuzluklardan (kültürel yozlaşma, bilinçsiz tüketim vb.) nasıl koruyacağını gerekçesiyle açıklayınız.

Ç **Aşağıdaki bulmacayı çözünüz. Rakamlara denk gelen harflerle şifreyi oluşturunuz. Bulmacadaki tüm sözcükler** "Aynı Dünyanın Parçasıyız" **bilgi panosunda verilen metinlerin içinde yer almaktadır.**

Şifre :

5	1	3	4	7	4	2	2	4	6	8	4

YUKARIDAN AŞAĞIYA

A. Bir ürün elde edilmesinde kullanılan temel bileşenlerin işlenip elde edilmesinden önceki durumu.
B. Bir hastalığın yaygınlaşması ve birçok kimseye birden bulaşması.
C. İnsanın maddi çevresini denetlemek ve değiştirmek amacıyla geliştirdiği araç gereçlerle bunlara ilişkin bilgilerin tümü.
D. Bir toplumda veya bir toplulukta eskiden kalmış olmaları dolayısıyla saygın tutulup kuşaktan kuşağa iletilen, yaptırım gücü olan kültürel kalıntılar, alışkanlıklar, bilgi, töre ve davranışlar.
E. Bir işin birden çok kişi tarafından yapılması için oluşturulan birliktelik.

SOLDAN SAĞA

F. Köyler, şehirler, ülkeler arasında bir yerden bir yere gidiş geliş.
G. Kazanç amacıyla yürütülen alım satım etkinliği.
H. Belirli faaliyet ve işlemler sonucu yeni bir mal veya hizmet meydana getirme.
I. Bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünü.
J. İnsanların yaşayabilmek için üretme, ürettiklerini bölüşme biçimlerinin ve bu faaliyetlerden doğan ilişkilerin bütünü.

NOTLAR

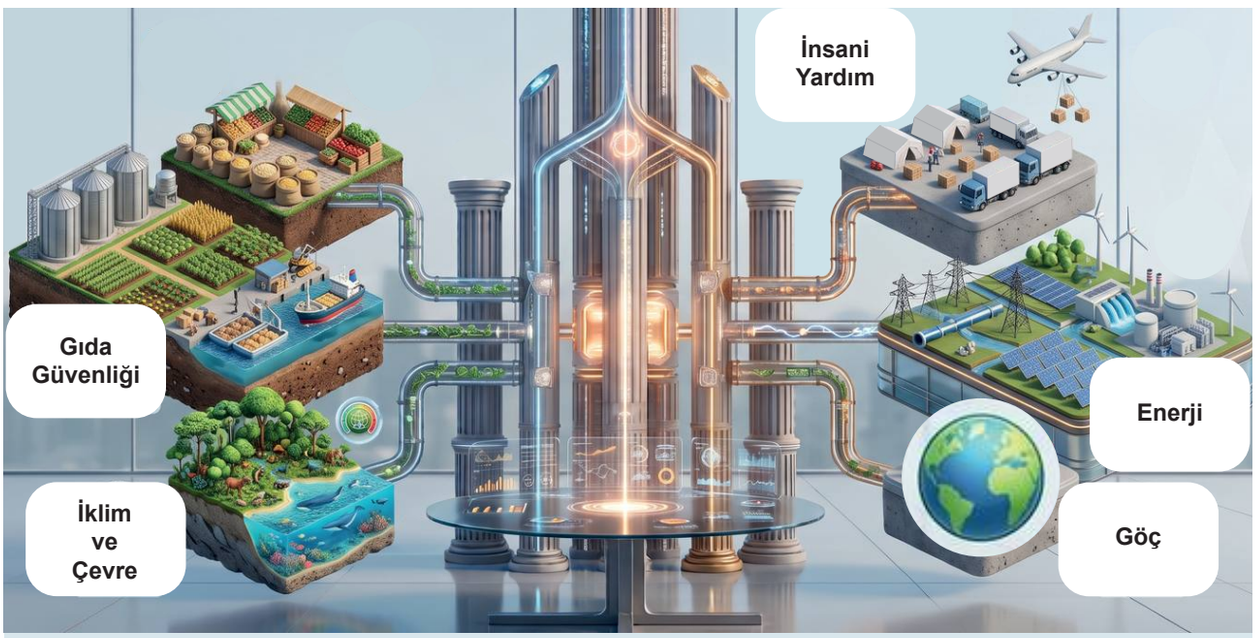
Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

SB.7.2.2. Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü özetleyebilme

a) Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolüne ilişkin çözümleme yapar.
b) Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolüne ilişkin sınıflandırma yapar.
c) Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü yorumlar.

SB.7.2.2

DÜNYANIN KALBİNDEKİ KÖPRÜ: TÜRKİYE

Berke, sosyal bilgiler öğretmeni olan halası Sema Hanım ile birlikte Ankara'da düzenlenen "Küresel Gelecek ve Türkiye Zirvesi" sergisine katıldı. Serginin girişinde dev bir Dünya haritası ve üzerinde parıldayan ışıklar vardı. Sema hala, haritanın tam ortasındaki Türkiye'yi işaret ederek söze başladı: "Bak Berke, ülkemiz coğrafi konumu, köklü geçmişi ve insani değerler konusundaki hassasiyeti sayesinde dünyadaki pek çok krizin tam ortasında barışçıl bir denge unsuru olmayı başarmıştır. Hem bölgesel hem de küresel sorunların çözümünde aktif rol oynamaktadır."

Sergiyi gezerken ilk panonun önüne geldiklerinde karşılarına büyük bir buğday başağı ve gemi görseli çıktı. Görevli personel, panoyu şu sözlerle anlatıyordu: "Ukrayna ve Rusya arasındaki savaş, tüm dünyada ciddi bir gıda krizine yol açtı. Milyonlarca ton tahıl limanlarda beklerken Afrika'dan Avrupa'ya kadar birçok bölgede insanlar açlık tehlikesi ile karşı karşıya geldi. İşte bu küresel sorunu çözmek için Türkiye devreye girdi. İstanbul'da imzalanan 'Tahıl Koridoru Anlaşması' sayesinde ülkemiz, 'Güvenli Lojistik Köprü' rolünü üstlendi ve tonlarca gıda dünyaya ulaştı."

İkinci panoda ise sınırları aşan mülteci kampları, çocuk resimleri ve AFAD ve Kızılay logoları vardı. Sema hala, Berke'nin omzuna dokunarak "Burası bizim insani ve vicdani diplomasi alanımızdır Berke.Çevremizdeki ülkelerde yaşanan iç savaşlar ve doğal afetler nedeniyle yerinden edilen milyonlarca insana kapılarımızı açtık. Türkiye, dünyada millî gelirine oranla en çok insani yardım yapan ülkelerin başında gelir. Sadece sınırlarımız içinde değil; Afrika'daki kuraklığa, Asya'daki depremlere de ilk koşan her zaman TİKA, Kızılay ve AFAD gibi kurumlarımız olmuştur."dedi.

Üçüncü bölüme geçtiklerinde ekranlarda dönen dev enerji boru hatları haritası dikkat çekti. Mühendis bir görevli Berke'ye yaklaşarak "Burası Enerji Güvenliği Hattı" panosu "Avrupa ülkelerinin enerjiye ihtiyacı varken Ortadoğu ülkelerinin ise petrol ve doğal gazını satmaya ihtiyacı var. Jeopolitik konumunun sağladığı avantajı ile ülkemiz,TANAP (Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı) ve Türk Akım gibi dev projelerle küresel enerji krizlerinin önüne geçmektedir. Ülkemiz güvenli bir enerji koridoru oluşturarak bölgesel arz güvenliğini sağlamaktadır."dedi.

Son panoda ise iklim krizi, kuraklık ve plastik atıklarla mücadele anlatılıyordu. Panonun üzerinde büyük harflerle "Küresel İklim Seferberliği ve Sıfır Atık" yazıyordu. Berke, Türkiye'nin Birleşmiş Milletler (BM) kürsüsünde öncülük ettiği "Sıfır Atık" hareketinin küresel bir karara dönüştüğünü ve tüm dünyada kabul gördüğünü gururla okudu.

Berke, sergiden ayrılırken şunu fark etti: Türkiye sadece kendi sınırlarını koruyan bir ülke değil; dünyadaki adaletsizliklere, açlığa, savaşlara ve çevre krizlerine karşı küresel ölçekte çözüm üreten lider bir aktör konumundaydı.

A **Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.**

1. Tabloda geçen bölgesel ve küresel sorunları ve Türkiye'nin bu sorunların çözümündeki rollerini belirleyiniz.

Sorun	Sorunun Türü (Bölgesel/Küresel)	Türkiye'nin Rolü	Sonuç
Gıda Krizi			
Göç ve İnsani Yardım Sorunu			
Enerji Arz Güvenliği Sorunu			
İklim Krizi ve Çevre Sorunları			

2. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri okuduğunuz metne göre uygun şekilde tamamlayınız.

- Türkiye, Ukrayna-Rusya Savaşı sırasında yaşanan gıda krizinin çözümüne .... ile katkı sağlamıştır.
- Türkiye'nin savaş ve afet mağdurlarına yardım etmesi ..... rolünün bir göstergesidir.
- TANAP ve TürkAkım projeleri Türkiye'nin ..... alanındaki önemini göstermektedir.
- Sıfır Atık Projesi, Türkiye'nin ..... sorunlarına çözüm üretme çabalarına örnektir.

3. Aşağıdaki tabloda verilen nedenleri, bunlara karşılık gelen sonuçlar ile eşleştiriniz. Eşleştirdiğiniz nedenin numarasını ilgili sonucun yanındaki parantezin içine yazınız.

NEDEN	SONUÇ
1. Tahıl Koridoru Anlaşması'nın yapılması	( ) Küresel çevre bilincinin artması
2. Sıfır Atık hareketinin yaygınlaşması	( ) Milyonlarca insanın temel gıdaya ulaşabilmesi
3. Enerji koridorlarının oluşturulması	( ) Yerinden edilen insanların desteklenmesi
4. Türkiye'nin insani yardım faaliyetleri	( ) Enerji arz güvenliğinin güçlenmesi

4. Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

● **Türkiye'nin coğrafi konumu, bölgesel ve küresel sorunların çözümünde nasıl bir avantaj sağlamaktadır?**

● **Metne göre Türkiye'nin** "çözüm üreten lider aktör" **olarak tanımlanmasının nedenlerinden iki tanesini yazınız.**

● **Türkiye gelecekte hangi küresel sorunun çözümünde daha fazla rol oynayabilir? Neden?**

B **Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.**

1. Tabloda verilen boşlukları metinden yararlanarak örnekteki gibi doldurunuz.

Bölgesel/Küresel Sorun	Sınıflandırma Alanı	Türkiye'nin Üstlendiği Rol	Türkiye'nin Yaptığı Çalışma veya Örnek
Açlık ve Gıda Krizi	Gıda Güvenliği	Güvenli Lojistik Köprü	Tahıl Koridoru Anlaşması'nın yapılmasına katkı sağlamıştır.
Göç, Mülteci ve Afet Sorunu			
Enerji Arzında Yaşanan Sıkıntılar			
İklim Değişikliği ve Atık Sorunu			

2. Okuduğunuz metinden hareketle aşağıdaki kavramları ilgili alanlara yazınız.

Kavramlar: Tahıl Koridoru, AFAD, Kızılay, TANAP, TürkAkım, Sıfır Atık, İnsani Yardım, Enerji Koridoru

C **Okuduğunuz metindeki bilgilerden yararlanarak her şapkanın sorusunu cevaplayınız. Her şapka, konuya farklı bir yönden bakmanızı sağlayacaktır.**

Beyaz Şapka

Bilgiyi Buluyorum

Tahıl Koridoru Anlaşması'nda Türkiye ne yapmıştır?

Kırmızı Şapka

Duygumu Söylüyorum

Türkiye'nin zor durumda kalan insanlara yardım etmesi size ne hissettiriyor? Neden?

Sarı Şapka

Yararını Düşünüyorum

Türkiye'nin enerji koridoru olması ülkemize ve diğer ülkelere nasıl yarar sağlayabilir?

Siyah Şapka

Sorunu Fark Ediyorum

Tahıl taşınmasaydı, insanlara yardım edilmeseydi veya enerji güvenli şekilde ulaştırılmasaydı hangi sorunlar yaşanabilirdi?

Yeşil Şapka

Yeni Bir Fikir Üretiyorum

Sıfır Atık çalışmalarının yayılması için bir öneri yazınız.

Önerimin adı:

Önerim:

Mavi Şapka

Sonuca Ulaşıyorum

Türkiye'nin gıda, yardım, enerji ve çevre alanlarındaki çalışmalarını bir cümleyle özetleyiniz.

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

SB.7.3.1. Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikaları sorgulayabilme

a) Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar hakkında merak ettiği konuyu tanımlar.
b) Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar hakkında verilen kaynaklara dayanarak sorular sorar.
c) Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar hakkında verilen kaynaklardan bilgi toplar.
ç) Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar hakkında topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
d) Edindiği bilgilerden hareketle Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikalar hakkında çıkarım yapar.

SB.7.3.1

MOTİFLERİN İZİNDE BEYLİKTEN CİHAN DEVLETİNE

Sosyal bilgiler öğretmeni, Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyüyüp gelişmesini anlatmak amacıyla akıllı tahtadan eski bir Anadolu kilimi resmi açtı. Öğrencilerden kilimi dikkatle incelemelerini istedi. Kilimde farklı renk ve şekillerde birçok motifin bulunuyordu. Her motifin tek başına bir anlamı vardı; ancak bir araya geldiklerinde daha güçlü ve uyumlu bir bütün oluşturuyorlardı.

Öğretmen, öğrencilerine dönerek sordu:
— Çocuklar, sizce bu kilimi asıl değerli kılan nedir?
Öğrenciler farklı cevaplar verdi:
— Renkleri...
— El emeği olması...
— Üzerindeki desenler...
Öğretmen gülümseyerek yanıt verdi:
— Hepsi doğru. Ancak bir kilimi değerli kılan, motiflerinin birbirini tamamlamasıdır. Tek başına güzel olan her bir motif, asıl anlamını diğerleriyle birleşince kazanır.
Kaan söz alarak sordu:
— Öğretmenim, bir devletin büyümesi de bu kilime benzetilebilir mi?
— Öğretmen cevap verdi: Kesinlikle Kaan. Bu kilimi sınıfa getirmemin sebebi de tam olarak bu. Osmanlı Devleti de küçük bir beylikten cihan devletine bu şekilde dönüştü. Onu büyüten tek bir etken yoktu. Stratejik konumu, gaza ve cihat anlayışı, adaletli yönetimi, iskân politikası, hoşgörüsü ve güçlü ordusu bu kilimin birer motifiydi. Bütün bu motifler bir araya geldiğinde ortaya büyük bir cihan devleti çıktı. Şimdi bu motifleri hep birlikte inceleyelim.

A **Okuduğunuz metinden yararlanarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.**

1. Metinde Osmanlı Devleti'nin büyümesini sağlayan unsurlar bir kilimin birbirini tamamlayan motiflerine benzetilmiştir.

   Bu benzetmeden hareketle Osmanlı Devleti'nin büyüme süreciyle ilgili en çok merak ettiğiniz konuyu yazınız. Bu konuyu neden merak ettiğinizi açıklayınız.

2. **Osmanlı Devleti'nin büyümesini sağlayan unsurlardan biri eksik olsaydı devletin gelişim süreci sizce nasıl değişebilirdi? Bu konuda araştırmak istediğiniz bir problemi veya merak ettiğiniz bir durumu belirtiniz.**

MOTİFLERİN İZİNDE

BEYLİKTEN CİHAN DEVLETİNE

Öğretmen, tahtadaki haritada Söğüt ve çevresini göstererek konuşmasını sürdürdü:

— Her kilimin anlatmak istediği bir hikâyesi vardır. İlk motifler, desenin yönünü ve genel yapısını belirler. Osmanlı Devleti'nin büyüme yolculuğu da iki temel motifle başlamıştır.Birinci motif, Osmanlı Beyliği'nin kurulduğu yer yani stratejik konumudur. Söğüt ve Domaniç, Doğu Roma sınırında bulunuyor, önemli ticaret yollarına yakınlığı ve Balkanlar'a açılan konumuyla Osmanlı Devleti'ne büyük avantajlar sağlıyordu. Bu coğrafi özellikler, beyliğin kısa sürede güçlenmesine zemin hazırladı.

Ömer söz alarak sordu:

— Öğretmenim, Osmanlı Devleti'nde fetihler neden öncelikle Doğu Roma yönüne yapıldı?

Öğretmen, kilimdeki başka bir motifi göstererek yanıtladı:

— Çünkü ikinci motif, gaza ve cihat anlayışıdır. Osmanlı Devleti fetihlerini İslamiyet'i yayma arzusu doğrultusunda gerçekleştirdi. Ancak amaç yalnızca yeni topraklar kazanmak değildi. Fethedilen yerlerde huzuru ve adaleti sağlamak, düzeni kurmaktı. Bu anlayış sayesinde ahiler, alpler, gaziler ve dervişler Osmanlı Devleti'ne tam destek verdi.

Ömer çıkarımını paylaştı:

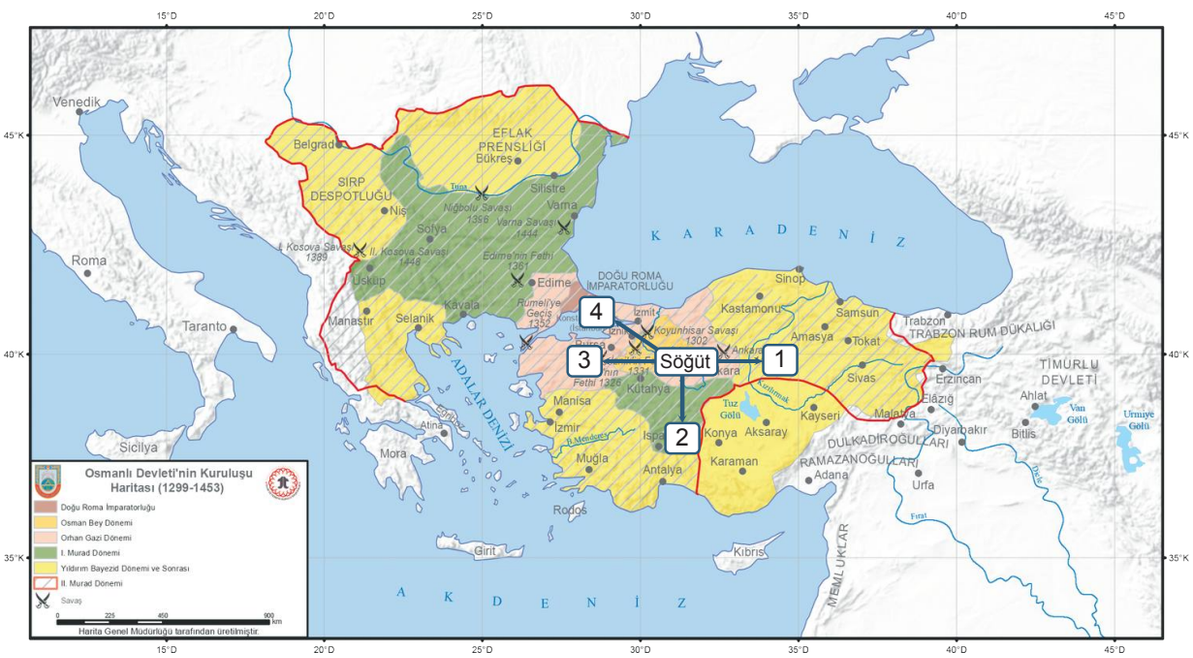
— Demek ki ilk iki motif, büyümenin yönünü ve temel amacını belirlemiş.

Öğretmen gülümseyerek Ömer'in düşüncesini tamamladı:

— Çok doğru Ömer. Kuruluştaki bu iki temel politika devletin sağlam temeller üzerine oturmasını sağladı. Ancak Osmanlı kiliminin dokunacak daha pek çok motifi vardı...

B **Okuduğunuz metinden Ömer ile birlikte kilimdeki ilk motiflerin neyi temsil ettiğini keşfetmeye çalışınız.**

Hikâyedeki açıklamalar ve aşağıdaki haritadan elde ettiğiniz bilgilerden yararlanarak etkinliği tamamlayınız.

1. **Harita ve metindeki bilgiler doğrultusunda aşağıdaki soruları cevaplayınız.**

a) Söğüt'ten çıkan numaralı okları ve haritadaki Doğu Roma topraklarını inceleyiniz. Osmanlı Devleti'nin büyümesi için hangi yönde ilerlemesi daha uygun görünmektedir? Haritadaki bilgilerden yararlanarak gerekçesiyle yazınız.

b) Haritada Osmanlı Devleti'nin farklı dönemlerde genişlediği alanları inceleyiniz. Söğüt'ün bulunduğu konumun Osmanlı Devleti'nin batı yönünde büyümesine nasıl bir avantaj sağladığına ilişkin çıkarımınızı yazınız.

2. Ömer, öğretmenini dinledikten sonra defterine aşağıdaki notları yazmıştır.

Ömer"in notlarını inceleyiniz. Doğru olduğunu düşündüğünüz ifadelerin yanına "✓", yanlış olduğunu düşündüğünüz ifadelerin yanına "X" koyunuz. Yanlış bulduğunuz ifadeleri metindeki bilgilere göre düzelterek yeniden yazınız.

Kaan'ın Notları	✓	X	Doğrusunu Yazınız
Gaza ve cihat anlayışı Osmanlı Devleti'nin fetih yönünü ve politikasını belirlemiştir.			
Osmanlı Devleti'nin temel amacı fethedilen bölge ve şehirleri yıkıp ganimet elde etmekti.			
Ahiler, alpler ve dervişler Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve büyüme sürecini desteklemiştir.			
İkinci motif, devletin hangi yönde genişleyeceğini belirleyen temel anlayıştır.			

MOTİFLERİN İZİNDE

BEYLİKTEN CİHAN DEVLETİNE

Öğretmen, kilimin orta bölümünü işaret ederek konuşmasına devam etti:

— Dokunan bir kilime yeni motifler eklendikçe desen zenginleşir. Osmanlı Devleti de sınırları genişledikçe yeni politikalar uygulayarak gücünü artırdı.Üçüncü motif; İskân politikasıdır. Fethedilen bölgelere Anadolu'dan Türkmen aileler yerleştirildi. Böylece işlenen topraklarla üretim arttı; inşa edilen cami, han, hamam ve köprülerle bu bölgeler kalıcı birer Türk yurdu hâline getirildi.

Öğretmen, kilimdeki renkli ve farklı desenleri göstererek konuşmasına şöyle devam etti :

— Dördüncü motif, istimalet politikasıdır. Osmanlı Devleti; hâkimiyeti altındaki farklı din ve milletlere adaletle yaklaştı, inanç özgürlüğü tanıdı. Tıpkı kilimdeki farklı motiflerin uyum içinde bir bütün oluşturması gibi, bu politikada farklı toplulukların huzur içinde bir arada yaşamasını sağladı.

Zeynep söz alarak konuştu:

— Demek ki uygulanan her yeni motif, devleti daha da güçlendirmiş.

Öğretmen Zeynep'i onayladı:

— Evet Zeynep, her politika Osmanlı Devleti'nin cihan devleti olma yolculuğuna önemli katkılar sundu.

C **Öğretmen kilime eklenen yeni motifleri anlatırken Zeynep bu motiflerin devleti nasıl güçlendirdiğini anlamaya çalışmaktadır.**

Siz de Zeynep'in gözünden aşağıdaki etkinlikleri tamamlayınız.

1. Öğretmenin yaptığı benzetmeyi dinleyen Zeynep, aşağıdaki yorumları yapmıştır.

Zeynep'in eksik bıraktığı bölümleri metne göre tamamlayınız.

- İskân politikası, kilimin sağlamlığını artıran motiflere benzer. Çünkü

- İstimalet politikası, kilimdeki farklı motiflerin uyum içinde görünmesini sağlar. Çünkü

2. İskân politikası ile istimalet politikasının ortak özelliklerini aşağıdaki kutuya örnekteki gibi yazınız.

Ortak Özellikler

- Fethedilen yerlerde Osmanlı Devleti hâkimiyetinin kalıcı olmasını sağlamışlardır.

3. Öğretmen, kilimdeki yeni motifleri anlatırken aşağıdaki açıklamaları yapmıştır.

Tablodaki açıklamaları metindeki bilgilerle karşılaştırınız. Açıklamaların hangi motif (politika) ile ilgili olduğunu örnekteki gibi yazınız ve cevabınızı metinden uygun bir kanıtla destekleyiniz.

Öğretmenin Açıklaması	Motif (Politika)	Osmanlı Devleti Bu Yeniliğe Metindeki Kanıt
Fethedilen bölgelere Türkmen aileleri yerleştirildi.	İskân Politikası	Fethedilen bölgelere Anadolu'dan Türkmen aileleri yerleştirildi.
Farklı din ve milletlere inanç özgürlüğü tanındı.		
Atıl topraklar işlenerek üretim artırıldı.		
Halka adaletli ve hoşgörülü davranıldı.		
Cami, han, hamam ve köprüler inşa edildi.		
Farklı toplulukların huzur içinde aşaması sağlandı.		

MOTİFLERİN İZİNDE

BEYLİKTEN CİHAN DEVLETİNE

Kaan, kilimin kenarındaki sağlam dokunmuş kenar şeritlerini göstererek sordu:

— Öğretmenim, bu kilim uzun yıllar sökülmeden nasıl sağlam kalabiliyor?

Öğretmen Kaan'ın sorusunu şu şekilde yanıtladı:

— Bir kilimin yıllarca yıpranmadan kalması sadece üzerindeki desenlere değil, onu tutan güçlü kenar dokusuna bağlıdır. Osmanlı Devleti'nde bu görevi güçlü askerî ve idari teşkilatlanma üstlenmiştir...

Sınıf merakla dinlerken öğretmen açıklamasına devam etti:

— Kilimi güçlendiren bu motifler, Osmanlı Devleti'nin askerî yapısını temsil eder. Devşirme sistemi ile yetişen gençler, yeteneklerine göre devlet yönetiminde görev aldı ya da Yeniçeri Ocağına katıldı. Eyaletlerde uygulanan tımar sistemi sayesinde ise tımarlı sipahiler bulundukları bölgelerde hem üretimi hem de güvenliği sağladı ve savaş zamanında da orduya katıldı. Böylece Osmanlı Devleti, hazinesine yük olmadan her an savaşa hazır güçlü bir orduya sahip oldu.

Kaan heyecanla söz aldı:

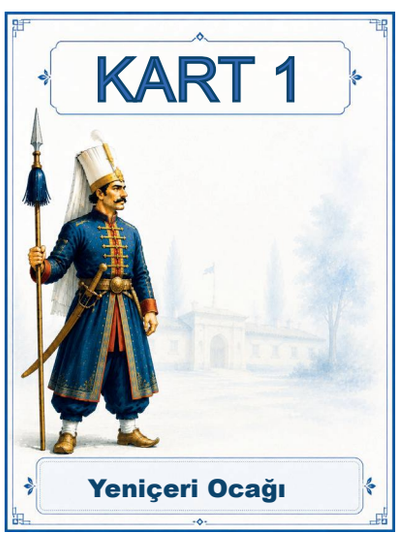
— Şimdi hepsi zihnimde oturdu öğretmenim! Stratejik konum, gaza anlayışı, iskân ve istimalet politikaları birer motif; kilimi ayakta tutan sağlam kenarlar ise güçlü askerî teşkilattır.

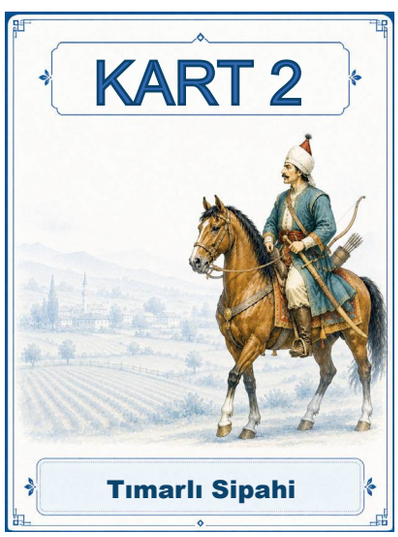
Öğretmen konuşmasını şu cümlelerle tamamladı:

— Harika bir özet Kaan. Bir kilimi sağlam yapan, motiflerinin uyum içinde birleşmesidir. Tıpkı Osmanlı Devleti'ni cihan devletine dönüştüren bu kurumlar arası uyum gibi...

Çağ Kaan, öğretmeninin anlattığı askerî teşkilat unsurlarını doğru gruplandırmaya çalışmaktadır.

4. **Aşağıdaki kartları inceleyiniz. Kartlarda verilen bilgi ve görselden yararlanarak kartları** "Devşirme Sistemi" **ve** "Tımar Sistemi" **ile ilişkilendiriniz. Her kartın numarasını ait olduğu sistemin altındaki boşluğa yazınız.**

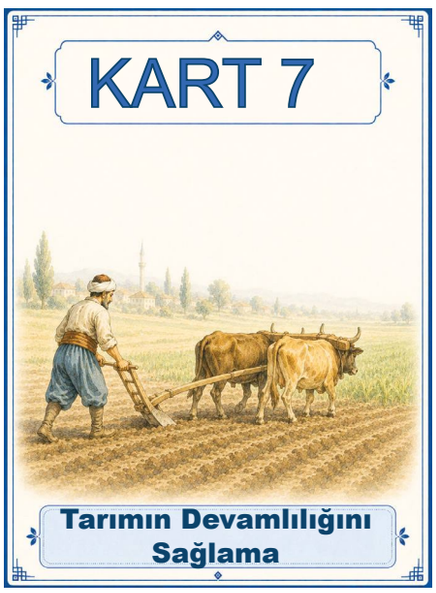

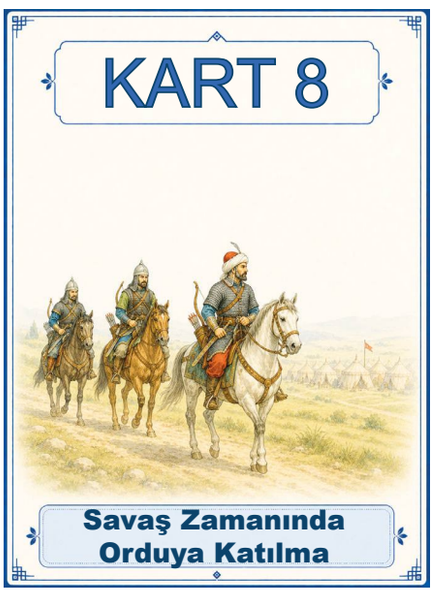

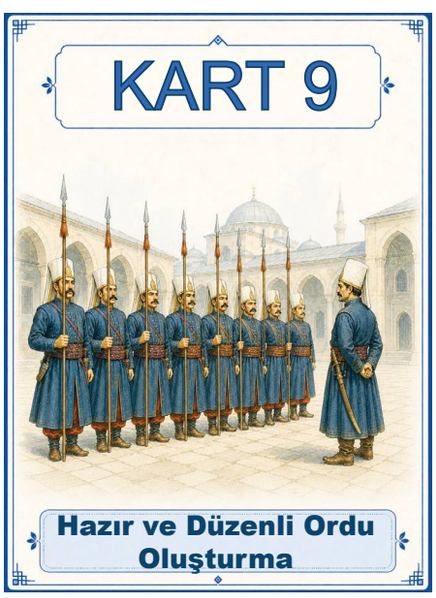

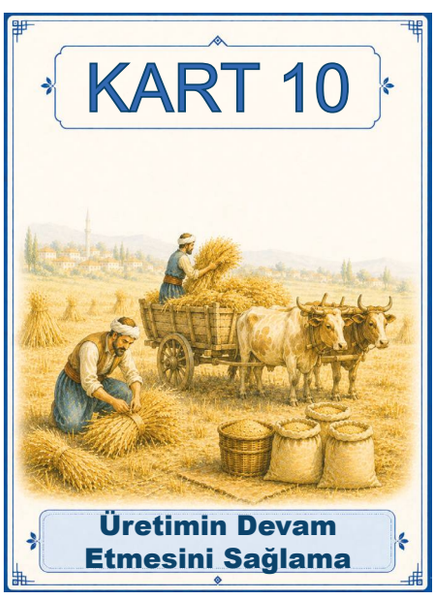

DEVŞİRME SİSTEMİ

TIMAR SİSTEMİ

5. Okuduğunuz metinde öğretmen, “Kilimi güçlendiren motifler, Osmanlı Devleti’nin askerî teşkilatını temsil eder.” demiştir.

Bu benzetmeye göre güçlü bir askerî teşkilat, Osmanlı Devleti’nin büyümesine ve düzenini korumasına nasıl katkı sağlamıştır? Açıklayınız.

MOTİFLERİN İZİNDE

BEYLİKTEN CİHAN DEVLETİNE

Öğrenciler hayranlıkla kilime yeniden baktılar.
Öğretmen sözlerini şöyle tamamladı:
— Kilimdeki tüm bu motifleri bir arada tutan ve sökülmesini önleyen sağlam dokuma ipleridir. Osmanlı Devleti'nde bu görevi güçlü merkezî yönetim üstlenmiştir. Devlet yöneticileri, alınan kararların ülkenin her yerinde uygulanmasını sağlamış, düzeni korumuş ve tüm kurumların uyum içinde çalışmasını yönetmiştir. Böylece stratejik konum, gaza anlayışı, iskân ve istimalet politikaları ile güçlü askerî teşkilat; tıpkı bir kilimin motifleri gibi aynı amaç doğrultusunda birleşmiştir.
Öğrenciler, kilime son kez baktı. Artık karşılarında yalnızca renkli motifler değil, onları uyum içinde bir araya getirip cihan devleti oluşturan sağlam bir dokuma düzeni duruyordu.
Öğretmen dersi şu sözlerle bitirdi:
— Bir kilimin güzelliği motiflerinin uyumunda, gücü ise onları bir arada tutan dokuma düzenindedir. Bir devleti cihan devleti yapan da doğru politikaların güçlü bir merkezî yönetimle uygulanmasıdır.

D Kaan, ders sonunda öğretmeninin anlattıklarını daha iyi anlamak için öğretmeniyle röportaj yapmak üzere kısa bir röportaj hazırlamıştır.

Siz de metindeki bilgilerden yararlanarak öğretmenin sorulara verebileceği cevapları yazınız.

Kaan'ın Soruları	Öğretmenin Cevapları
NE ? Osmanlı Devleti'nin cihan devleti olmasını sağlayan başlıca politikalar nelerdir?	
NEDEN ? Osmanlı Devleti bu politikaları neden uygulamıştır?	
NASIL ? Bu politikalar Osmanlı Devleti'nin büyümesine nasıl katkı sağlamıştır?	
KİM ? Osmanlı Devleti'nin büyümesine katkı sağlayan kişi, kurum ve topluluklar kimlerdir?	
NE ZAMAN ? Bu politikalar Osmanlı Devleti'nin hangi döneminde uygulanmaya başlamıştır?	
NEREDE ? Bu politikalar hangi bölgelerde uygulanmıştır?	

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

SB.7.3.2. Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yenilikleri neden ve sonuçlarıyla yorumlayabilme

a) Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yeniliklerin nedenlerini inceler.
b) Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yeniliklerin etkilediği unsurları inceler.
c) Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yeniliklerin etkilerini sorgular.
ç) Değişen dünya dengeleri karşısında Osmanlı Devleti'nin uyguladığı yeniliklerin neden ve sonuçlarını elde ettiği bilgilere dayanarak ifade eder.

DÜNYA DEĞİŞİRKEN OSMANLI DEVLETİ

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığında yürütülen dijital arşiv çalışmaları sırasında, daha önce incelenmemiş eski bir dosya bulunur. Dosyanın içinde, farklı dönem ve ülkelere ait altı tarihî belge ile Osmanlı Devleti'ne ait bir danışma meclisi tutanağı yer almaktadır. Dosyanın kapağında şu ifade yazmaktadır:

"Bu dosya, Osmanlı Devleti'nin değişen dünya karşısında neden yenilik yapmak zorunda kaldığını anlayabilen kişilere açıktır."

Belgeler incelendiğinde her birinin Avrupa'da yaşanan önemli gelişmelere ait gözlem ve kayıtlar içerdiği görülür. Ancak bu belgeler tek başına incelendiğinde yalnızca ayrı ayrı tarihî olayları anlatmaktadır. Dosyanın son sayfasındaki not ise dikkat çekicidir:

"Bu belgeler arasındaki ilişkiyi kurabilirseniz, Osmanlı Devleti'nin neden yenilik yapmak zorunda kaldığını da anlayabilirsiniz."

A **Belgeleri dikkatlice inceleyiniz. Avrupa'da yaşanan gelişmelerin Osmanlı Devleti'ni hangi alanlarda etkilediğini belirleyiniz ve bu gelişmeler karşısında gerçekleştirilen yenilikler arasındaki neden-sonuç ilişkisini ortaya koyunuz.**

BELGELER

BELGE 1

Floransa'dan Bir Sanat Atölyesinin Günlüğü
(Yaklaşık 1500)

Atölyemize bugün yeni öğrenciler geldi. Ustamız, bize sadece eski kitapları ezberletmiyor; doğayı gözlememizi, deneyler yapmamızı ve gördüklerimizi çizmeyi öğretiyor. Şehirde birçok bilim insanı gökyüzünü, insan vücudunu ve doğayı araştırıyor. İnsanlar artık bilgiye ulaşmanın ve sorgulamanın öneminden söz ediyor.

BELGE 2

Alman Bir Matbaacının Mektubu
(Yaklaşık 1550)

Matbaamızda her geçen gün daha fazla kitap basılıyor. Eskiden aylar süren çalışmalar artık kısa sürede tamamlanıyor. İnsanlar kendi dillerinde kitap okuyabiliyor. Okuma yazma bilenlerin sayısı artıyor. Yeni fikirler şehirden şehre hızla yayılıyor.

BELGE 3

Portekizli Bir Denizcinin Seyir Defteri
(Yaklaşık 1500)

Ümit Burnu'nu dolaşarak Hindistan'a ulaştık. Gemiler artık Akdeniz'e uğramadan doğuya gidebiliyor. Yeni ticaret yolları sayesinde ülkemize altın, baharat ve değerli ürünler geliyor. Limanlarımız her geçen gün daha da hareketleniyor.

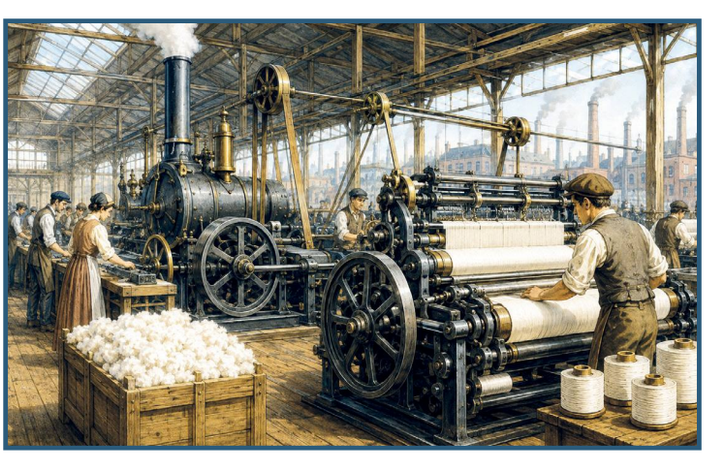
BELGE 4

İngiliz Gazetesinden Bir Haber — "Fabrikalarda Üretim Artıyor"
(Yaklaşık 1800)

Buhar gücüyle çalışan makineler sayesinde fabrikalar eskisine göre çok daha kısa sürede ve daha fazla ürün üretiyor. Kumaş fiyatları düşerken ihracat artıyor. Avrupa'daki birçok ülke yeni fabrikalar kurmaya başladı.

Üretim Tablosu

Üretim Şekli	Bir Haftada Üretilen Kumaş
El tezgâhı	120 metre

BELGE 5

Paris Gazetesinden Bir Haber — "Halk Yönetimde Söz Sahibi Olmak İstiyor" (1789)

Fransa'da halk özgürlük, eşitlik ve adalet taleplerini dile getiriyor. Birçok kişi milletlerin kendi geleceklerini belirleme hakkına sahip olduğunu savunuyor. Bu düşüncelerin Avrupa'nın diğer ülkelerine de yayılması bekleniyor.

BELGE 6

Osmanlı Devleti Danışma Meclisi Karar Tutanağı

Padişahın başkanlığında toplanan danışma meclisinde Avrupa'da yaşanan gelişmeler değerlendirilmiştir. Toplantıda şu görüşler dile getirilmiştir:

1. Avrupa'daki bilimsel gelişmeler yakından takip edilmelidir. Bunun için önemli Avrupa şehirlerine geçici elçiler gönderilmesi uygun görülmüştür.
2. Bilginin daha hızlı yayılması amacıyla matbaanın desteklenmesi ve yeni kütüphanelerin açılması gerekmektedir.
3. Yeni ticaret düzeni karşısında üretimin artırılması ve ihtiyaç duyulan kâğıdın ülkemizde üretilmesi için Yalova'da kâğıt fabrikası kurulmalıdır.
4. Avrupa ordularındaki gelişmeler dikkate alınarak askerî alanda yeni düzenlemeler yapılmalıdır.
5. Devletimizin güçlü kalabilmesi için dünyadaki değişimleri doğru anlamalı ve ihtiyaç duyulan yenilikleri zamanında uygulanmalıdır.

MÜHÜRLÜ SON NOT

Bu dosyadaki belgeler incelendiğinde Avrupa'da yaşanan gelişmelerin birbirinden bağımsız olmadığı görülmektedir. Bilim ve düşünce alanındaki değişimler ekonomik gelişmeleri, ekonomik gelişmeler askerî gücü, askerî ve siyasi gelişmeler ise devletlerin geleceğini etkilemiştir. Osmanlı Devleti de bu değişimleri dikkate alarak kendi şartlarına uygun yenilikler gerçekleştirmeye çalışmıştır.

1. Belgelerden elde ettiğiniz kanıtları kullanarak Osmanlı Devleti'nin neden yenilik yapmak zorunda kaldığını açıklayınız.

2. "Belgeleri inceleyiniz." ilk olarak ilk beş belgedeki Avrupa'da yaşanan gelişmeleri aşağıda verilen anahtar kavramlardan yararlanarak belirleyiniz. Daha sonra altıncı belgedeki Osmanlı Devleti'nin kararlarını inceleyerek bu yeniliklerin hangi ihtiyaçlara cevap verdiğini örnekteki gibi tablodaki ilgili alanlara yazınız.

Belge No	Avrupa'da Yaşanan Gelişme	Osmanlı Devleti'nin Aldığı Yenilik Kararı	Osmanlı Devleti Bu Yeniliğe Neden İhtiyaç Duymuş Olabilir?
Belge 1	Rönesans (bilimsel/sanatsal gözlem, deney ve sorgulama anlayışının gelişmesi)	Madde 1: Avrupa'daki bilimsel gelişmelerin takip edilmesi için önemli şehirlere geçici elçiler gönderilmesi	Avrupa'daki bilim ve sanat alanındaki gelişmeleri yakından izleyip bu alanlarda geri kalmamak
Belge 2			
Belge 3			
Belge 4			
Belge 5			

B **Belge 6'daki** "Danışma Meclisi Karar Tutanağı"**nı yeniden inceleyiniz. Aşağıdaki kararların Osmanlı Devleti'nin hangi alanını etkilediğini belirleyerek uygun kutucuğu (✓) ile işaretleyiniz.**

No	Danışma Meclisi Kararları	Bilim / Eğitim	Ekonomi	Askerî	Siyasi / Yönetim
1	Avrupa'daki gelişmeler takip edilmeli, önemli şehirlere geçici elçiler gönderilmelidir.				
2	Matbaanın desteklenmesi ve yeni kütüphanelerin açılması gerekmektedir.				
3	Yeni ticaret düzeni karşısında Yalova'da kâğıt fabrikası kurulmalıdır.				
4	Avrupa ordularındaki gelişmeler dikkate alınarak devletin savunma gücünü artıracak ve ordunun düzenini geliştirecek yeni düzenlemeler yapılmalıdır.				
5	Devletimizin güçlü kalabilmesi için yenilikleri zamanında uygulamalıdır.				

C **Belgeleri yeniden inceleyerek aşağıdaki soruları cevaplayınız.**

1. Osmanlı Devleti'nin bilim, eğitim, ekonomi, diplomasi ve askerî alanlarda yenilikler yapması aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

A) Sorunları askerî tedbirlerle çözmeye yöneldiğinin
B) Değişen dünya koşullarının ortaya çıkardığı ihtiyaçlara farklı alanlarda çözüm aradığının
C) Avrupa'daki uygulamaları herhangi bir değişiklik yapmadan benimsediğinin
D) Devletin mevcut kurumlarını korumayı yeniliklerin önünde tuttuğunun

2. Belge 6'da Yalova'da kâğıt fabrikası kurulmasına yönelik bir karar alınmıştır.

Bu kararın öncelikle aşağıdaki ihtiyaçlardan hangisini karşılamaya yönelik olduğu söylenebilir?

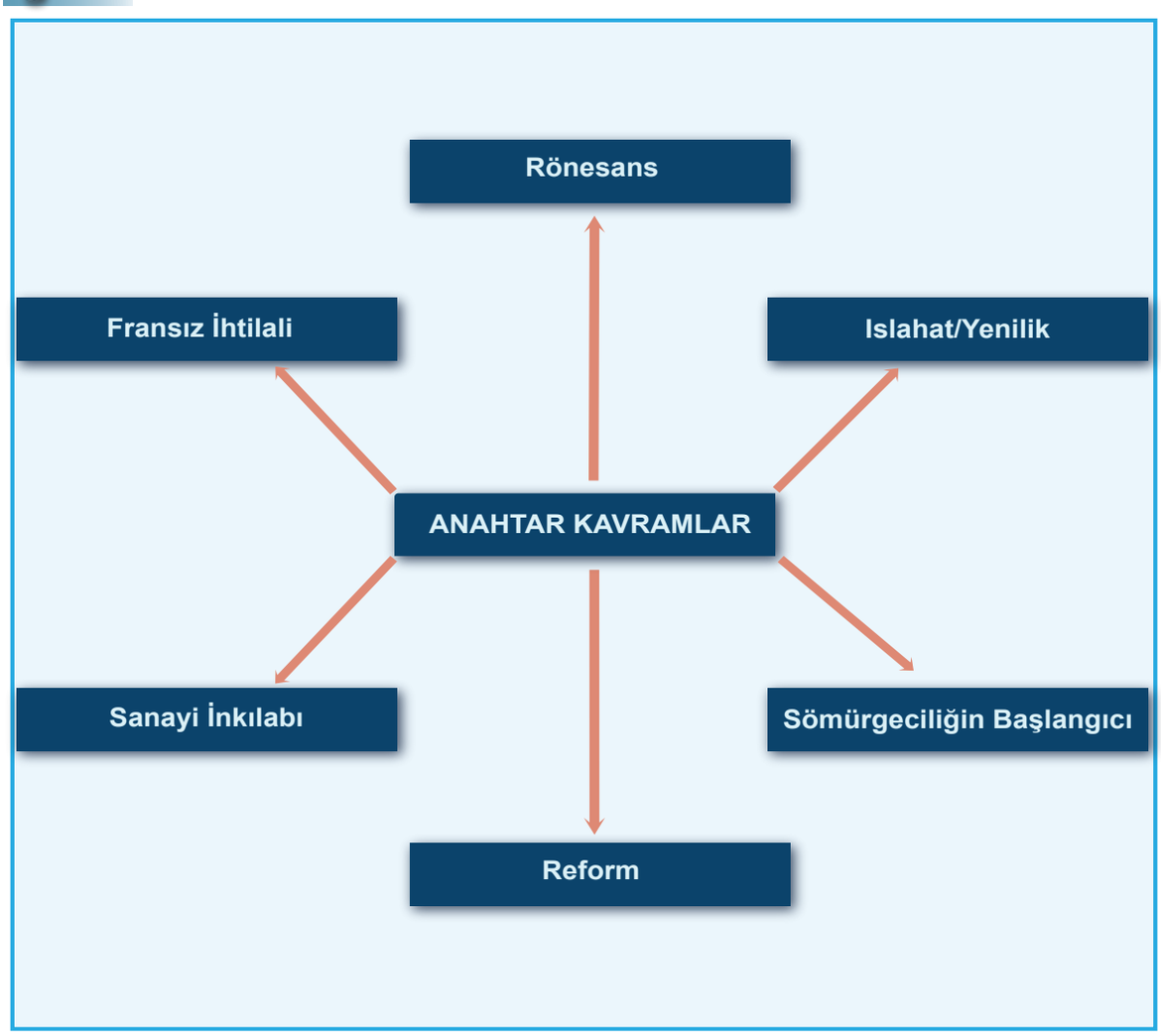
A) Basılı eserler için gerekli kâğıdın ülke içinde üretilmesi
B) Avrupa başkentlerindeki gelişmelerin yerinde izlenmesi
C) Ordunun yeni savaş tekniklerine göre düzenlenmesi
D) Devletler arasındaki ilişkilerin diplomatik yollarla yürütülmesi

3. Belge 5'te özgürlük, eşitlik ve milletlerin kendi geleceklerini belirlemesi düşüncelerinin Avrupa'da yayılmaya başladığı belirtilmektedir.

Bu düşüncelerin Osmanlı Devleti üzerindeki etkisi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Toplumsal gruplar arasındaki siyasi birlik düşüncesinin güçlenmesi
B) Merkezi yönetimin farklı topluluklar üzerindeki etkisinin artması
C) Farklı etnik toplulukların bağımsızlık taleplerinin güç kazanması
D) Devletin farklı milletleri yönetmesinin daha kolay hâle gelmesi

Ç **Aşağıdaki metinde boş bırakılan yerleri** "Anahtar Kavramlar" **kutusundaki kavramlarla tamamlayınız.**

Avrupa'da yaşanan ..... ve matbaanın yaygınlaşması bilginin hızla yayılmasını sağlarken Osmanlı Devleti bu gelişmeleri takip etmekte gecikmiştir. ..... ile değişen ticaret yolları, devletin önemli gelir kaynaklarını kaybetmesine yol açmıştır. ..... ile Avrupa'da artan üretim, Osmanlı esnafını rekabet edemez hale getirmiş; ..... ile yayılan milliyetçilik ise devletin toprak bütünlüğünü tehdit etmiştir.

D **Dosyanın üzerindeki notta böyle bir rapor istenmiştir. Son not sizden bir ‘arşiv raporu’ hazırlamanızı istemektedir. Belgelerden elde ettiğiniz bilgilere dayanarak, Osmanlı Devleti’nin değişen dünya dengeleri karşısında neden yenilik yapmak zorunda kaldığını bir raporla açıklayınız.**

ARŞİV RAPORUM

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

SB.7.3.3. Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarına ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme

a) Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarının temel özelliklerine ilişkin kanıtlara dayanarak çıkarım yapar.
b) Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarının temel özelliklerine ilişkin kanıtlardaki bilgilerden hareketle görüşünü yansıtan ürün oluşturur.
c) Osmanlı kültür ve medeniyet unsurlarının özelliklerine ilişkin görüşlerine dayalı olarak oluşturduğu ürünü paylaşır.

OSMANLI DEVLETİ KÜLTÜR VE MEDENİYETİ SERGİSİ

Okulunuzda "Osmanlı Devleti Kültür ve Medeniyeti Sergisi" düzenlenecektir. Sosyal bilgiler öğretmeniniz bu haberi sınıfla paylaşır ve hazırlıklara başlamak için şöyle der:

"Çocuklar, sergimizin başarılı olması için hep birlikte çalışacağız. Her grubun incelemesi için tarihî kaynak kartları hazırladım. Bu kartlardan yararlanarak aşağıdaki görevleri yerine getirmenizi istiyorum."

1. Tarihî kaynak kartlarını inceleyerek bunların Osmanlı Devleti kültür ve medeniyetinin hangi unsuruyla ilgili olduğunu, kartlardaki kanıtlardan yararlanarak belirleyiniz.
2. Kartlarda yer alan kanıtlardan birini seçerek serginizde yer alabilecek özgün bir eser tasarlayınız.
3. Hazırladığınız eseri, açılış gününde ziyaretçilere anlaşılır ve etkili bir şekilde tanıtınız.

1

KAYNAK KARTI

Padişah fermanı gereğince Manisa sancağının yönetimini yürütmek, devlet emirlerini uygulamak, halkın güvenliğini sağlamak ve vergilerin düzenli şekilde toplanmasını denetlemek üzere Sancak Beyi Mehmed Bey görevlendirilmiştir. Adalet işlerinin yürütülmesi, emniyetin sağlanması ve yerel yönetim işlerinin yürütülmesi ise bölge kadısının sorumluluğunda olacaktır.

2

KAYNAK KARTI

Taraflardan tüccar Hüseyin ile dükkân sahibi Ali arasında kira bedeli anlaşmazlığı görülmüş; iki tarafın da şahitleri dinlendikten sonra kadı efendi, kira bedelinin örfe ve önceki anlaşmaya uygun şekilde ödenmesine, anlaşmazlığın bu suretle sona erdirilmesine hükmetmiştir.

3

KAYNAK KARTI

Ahmed'in hesap, hendese(mühendislik) ve tıp ilimlerindeki başarısından dolayı eğitimine devam etmesine karar verilmiştir.

Bu hafta Mehmed ile Fatma'nın okuma-yazma çalışmalarını tamamladıkları, Kur'an okumaya başladıkları kaydedilmiştir.

4

KAYNAK KARTI

Vakfeden kişi, Allah rızası için bu mülkün gelirini mahalledeki çeşmenin bakımına, imarette yoksul ve yolculara her gün bir öğün yemek verilmesine ve ihtiyaç sahibi talebelerin kitap masraflarının karşılanmasına vakfetmiştir. Bu şartların değiştirilmemesi ve vakıf gelirlerinin başka amaçla kullanılmaması hususu kayıt altına alınmıştır.

5

KAYNAK KARTI

Kalfa Hasan, ustasının gözetiminde mesleğini başarıyla öğrenmiş; yaptığı ürünlerin sağlamlığı ve işçiliği uygun bulunmuştur. Törende kuşağı bağlanarak ustalığa kabul edilmiş, alışverişte dürüst davranacağına, eksik tartı yapmayacağına, kaliteli mal üreteceğine ve ihtiyaç sahibi meslektaşlarına destek olacağına dair söz vermiştir.

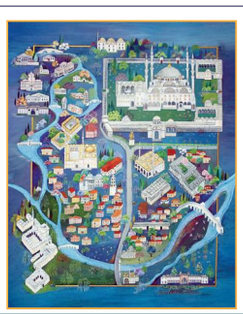
6

KAYNAK KARTI

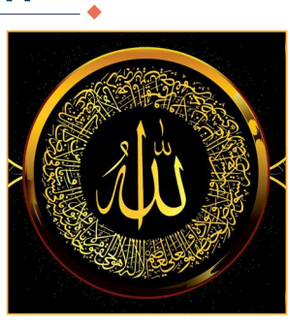
Bugün uğradığım Osmanlı şehrinde çarşı oldukça hareketliydi. Esnaflar dükkânlarını açmış, alışveriş yapan halk sokakları doldurmuştu. Şehrin dışında köylüler ürettikleri tahıl ve sebzeleri pazara getirirken, çevrede yaşayan konargöçer aileler de hayvansal ürünlerini satıyordu. Farklı mesleklerden ve yaşam biçimlerinden insanlar aynı şehirde günlük hayatlarını sürdürüyordu.

7

KAYNAK KARTI

MİNYATÜR

HAT

TEZHİP

A **Verilen kaynak kartlarını dikkatlice inceleyiniz. Her kartta yer alan kanıtlardan hareketle bunun Osmanlı Devleti kültür ve medeniyetinin hangi unsurunu (yönetim, eğitim, hukuk, sanat, günlük hayat, vakıflar, ahilik) yansıttığını örnekteki gibi belirleyip kararınızı kartta yer alan ifadelerden yararlanarak gerekçelendiriniz.**

	İlgili Olduğu Kültür ve Medeniyet Unsuru	Kartlardaki Kanıtlar	Ulaştığın Sonuç
1	Yönetim	"Sancak Beyi görevlendirilmiştir.", "Devlet emirlerini uygulamak", "Halkın güvenliğini sağlamak", "Vergilerin toplanması"	Osmanlı Devleti'nde ülke sancaklara ayrılmış, Sancaktaki görevliler merkez yönetim adına yönetimi yürütmüştür. Yönetim ve adalet görevleri farklı görevliler tarafından yerine getirilmiştir.
2			
3			
4			
5			
6			
7			

B **Sergimize yeni bir ürün kazandırmak için;**

- **İncelediğiniz yedi unsurdan en çok ilginizi çekeni seçiniz.**
- **Seçtiğiniz unsurla ilgili kendi görüşünüzü yansıtan özgün bir ürün (yeni bir kaynak kartı, mektup, resim, minyatür, hatıra yazısı, afiş vb.) tasarlayarak aşağıda tasarınızı size verilen alanda oluşturunuz.**

Seçtiğim Kültür Medeniyet Unsuru	Seçtiğim Kart	Hazırlayacağım Ürün

Benim Eserim

C **Hazırladığınız eserden hareketle aşağıdaki soruların cevaplarını igili alanlara yazınız.**

1. **Hazırladığınız ürünle ziyaretçilere hangi mesajı vermek istediniz? Kısaca yazınız.**

2. **Bu sergi sonunda Osmanlı Devleti kültür ve medeniyeti mirasını tanımanın, korumanın ve gelecek nesillere aktarmanın neden önemli olduğunu düşünüyorsunuz? Kısaca açıklayınız.**

NOTLAR

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

YAZILI PUSULASI

Çözümlere buradan ulaş

7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğrenme Etkinlikleri Seti 2. Bölüm (2026-2027)

Telefonunun kamerasıyla ilgili QR kodunu okut.
Ekrandan okuyorsan QR koduna dokunabilirsin.

CEVAP VE ÇÖZÜMLER

Yazılı cevaplar ve çözüm sayfası
Ücretsiz erişim

VİDEO ÇÖZÜMÜ

Bu PDF’nin ilgili videosu ve durumu
Premium videolar uygulamada açılır

Video henüz eklenmediyse sağdaki sayfada belirtilir.
Video sonradan eklendiğinde aynı QR kodu kullanılabilir.

Bu erişim kartı Yazılı Pusulası tarafından eklenmiştir.
Önceki soru ve cevap sayfaları değiştirilmemiştir.
kaynaklar.net